

Paulus ele laulau ila pagid Epesus

¹ *Gau Paulus, eaba ato aea ton Iesus Kristus. Ngan Deo ele kimnga, idol gau ngan kadonga naurata toa ne.

Nabode laulau toa ne ga ila pagimi panua tututui ton Deo ngan tuanga Epesus. * Gimi lolomi matua ngan Iesus Kristus.

² Kemi ngan Deo Tamada ga Maron Iesus Kristus, gisirua led kadonga lolo marum aea ga lolo tarui aea idio pagimi.

Ngan leda lupnga toman ngan Kristus, Deo ikado kemi tau pagita

³ *Tasoa Deo ieda! Ei ada Maron Iesus Kristus Itama. Ei ikado kadonga kemi tau pagita. Ngan leda lupnga toman ngan Kristus, ibada danga kemikemi buburiai aea toa ngada ne pagita ngan luanga tautaudida.

⁴ *Ngan ado toaiua Deo ikado tano toa ne ga iuot maitne, ei isio gita motean ngan lupnga toman ngan Kristus, ta idol ele ul ngan gita ga ikado ta leda idil eta paeamao imatai mao. Ngan ele kadonga kimnga aea

⁵ *irau posanga motean ngan gita ta ibada gita ga taot ele gergeu tautaunga ngan Iesus Kristus

* **1:1:** PA 18.19-21, 19.1 * **1:1:** Ngan laulau mugamuga edengada ngan posanga Grik, posanga ga oaine *ngan tuanga Epesus ienono mao.* * **1:3:** Ep 2.6 * **1:4:** Ins 15.16 * **1:5:** Ins 1.12

ele naurata. Ele kadonga toa ne inasi ele kimnga ta ikado ei ga itin igelgel.

⁶ Ta gita tasoia ieda ngan ele kadonga lolo marum aea toa ne. Deo ele kadonga lolo marum aea toa ne eine kapei tau ga ipasolan ele taranga. Eine inam pagita ngan leda lupnga toman ngan Inat toa ikim ei tau.

⁷*Ngaran leda lupnga pan, ei ipola gita ta tatnan leda madonga paeamao. Be kadonga toa ne inam pagita ngan ising toa itoki ngan ado toaiua imate. Ta ei isamum leda kadonga sasat. Be kadonga toa ne inasi ele kadonga lolo marum aea toa iuon kapei ga kapei tau ga ienono.

⁸ Be ei inonoi ele kadonga lolo marum aea ga inam pagita kapei tau toman ngan ele oatainga kemikemi imata ede ga ede.

⁹*Deo irau posanga motean ngan saoa danga iuangga ikado ngan Kristus ele naurata. Be mugaeai ga inam, posanga toa irau ne ienono mumulnga. Be ngan ele tingelgel, ipaola ga inam pagita ga iuot masaeai.

¹⁰*Ta muriai, oangga ado toa Deo isio motean oa iuot, posanga toa irau ne ga iuot tautaunga. Ngaran ado toaiua, ei ga ipaluplup danga toa ngada ne buburiai ga tanoelai ta tidae Kristus ibageai.

¹¹*Somisomi Deo ikakado danga toa ngada ne ga inasi ele kimnga. Tota inasi ele kimnga toa ne ta isio gai Iuda ngan lupnga toman ngan Kristus, ngansa irau posanga motean ngan gai toa bedaoa.

¹² Rabu ngan alu toa ngada ne, gai Iuda amuga

* **1:7:** Ep 2.7, Kol 1.14 * **1:9:** Ro 16.25 * **1:10:** Kol 1.16,20

* **1:11:** Ro 8.28-29

ta lolomai matua ngan Kristus. Ta Deo isio gai ngansa ikim gai manta asoasoa ieda ga apasolan iura kapei ga ele taranga.

¹³ Be gimi panua toa Iuda ami mao, gimi pade alup toman ngan Kristus ngan ado toaiua alongo posanga tautaunga ngan ele ato kemi. Ta ngan ato kemi toa ne, ei ibada gimi mulian. Ga pade ngan lemi lupnga pan, lolomi matua ngan ei. Tota inasi ele posanga tautaunga toa ikado mugaeai, ta ibada Itautau Tutui ga ila pagimi. Itautau Tutui toa ne eine mambe ul toa ipasolan mambe gimi aot ele panua tautaunga.

¹⁴* Ga pade, Itautau Tutui eine mambe mudannga toa Deo ibada pagita ta iman kilala ngan gid danga kemikemi toa Deo ga ibada pagita muriai. Ta gita tasangasanga danga toa ne ga irangrang ngan ado toaiua Iesus ipola gita ta tatnan leda madonga paeamao. Toa bedaoa ta gimi pade ga asoasoa ieda ga apasolan iura kapei ga ele taranga.

Paulus iraring ngan Deo ibada oatainga pagid Epesus

¹⁵⁻¹⁶ Ngan ipu toaine, naposa kemi ga ila pan Deo somisomi ngan gimi ngan leg raring, be nakaput ngan mao. Mugaeai lolomi matua ngan Maron Iesus ga akim tau gid panua tututui ton Deo. Ta ngan ado toaiua nalongo ngan gimi toa bedaoa ga irangrang ngan labone, nakakado leg raring ngan luanga gimi.

¹⁷* Nararing ga ila pan Deo ton ada Maron Iesus Kristus. Ei gita Tamada toa ele taranga kapei

* **1:14:** 2Ko 1.22 * **1:17:** Kol 1.9

tau. Be nabeta ei ngan ibada Itautau Tutui ga ila pagimi kapei tau ta ilua gimi ngan oatainga kemikemi imata ede ga ede, ga ipasolan gimi ngan ele posanga ipu. Toa bedaoa ta aoatai kemi tau ngan ei.

¹⁸ Ga pade, nabeta ei ngan ikado ga matami pal ta agera kemi ele taranga toa itara lolomia. Toa bedaoa ta irangrang ngan aoatai kemi mambe ei ibaba gimi ngan badanga gid danga kemikemi buburiai aea. Gid danga toa oa, ei iposa tautaunga ngan pagid ele panua tututui. Ta gimingada panua tututui toa oa ga tinimi igelgel ta asangasanga.

¹⁹ *Toa bedaoa ta gimi ga aoatai mambe ei iura matua soke tau ga iasal danga toa ngada ne. Be iura kapei toa ne ilualua gita panua toa loloda matua ngan ei. Eine ibokoboko matua tau pagita,

²⁰ *lalaede mambe ibokoboko ngan Kristus mugaeai. Ngan ado toaiua, Deo iura kapei toa ne ipei Kristus mulian ngan ele matenga. Ga kus ta idol ei ga idio imado ngan ibage oatai toa buburiai oa.

²¹ *Tota Kristus imamado gadae tau ngan gid anggelo ga antu matad ede ga ede toa urad ga edad kapepei. Be ei kekelen ieda kapei ga kapei tau labone kekelen mao, be somisomi ga ilalala ga ila pade.

²² *Deo idol danga toa ngada ne ga idio iae ibuloloeai, ta idol ei ga ilabora imuga ngan danga toa ngada ne. Ngan kadonga toa ne, ei imadid ga imuga ngan gid panua toa iuato gid iaoga keledede ei

* **1:19:** Kol 1.11 * **1:20:** Sng 110.1, 2Ko 13.4, Kol 2.12 * **1:21:** Kol 1.16, 2.10 * **1:22:** Sng 8.6

ton.

²³ *Gid iaoa kelede ton Kristus, eine mambe Kristus itin. Be Kristus kekelen iuon ele panua toa ngada ne lolodeai ta ikado ga danga toa ngada ne matad bibita ga timamado.

2

Deo ipei gita mulian, ta labone matada bibita toman ngan Kristus

¹ *Be mugaeai lemi kadonga sasat ga lemi idil papaeamao ikado ga gimi aot mambe eaba imate.

² *Ngan ado toaiua, gimi anasnasi gid kadonga papaeamao togid panua tanoeai ad. Gimi anasnasi madidnga togid antu ga iriau papaeamao. Eina gid antu urad kapepei toa tibakbak alele mariambai. Be labone, ad madidnga toa oa ibokoboko maitne pagid panua papaeamao lolodeai toa tilongolongo Deo ilinge mao.

³ *Mugaeai gita toa ngada ne tamamado toman ngan gid panua toa bedaoa, ta tanasnasi kimnga papaeamao tinida aea. Ta somisomi kimnga papaeamao idada gita alele, ta matada nanan danga eta pade mao. Toa ada popongai ga inam, gita panua papaeamao, ta Deo iuangga ipanas gita toman ngan panua papaeamao padengada.

⁴⁻⁵ *Tautaunga leda kadonga sasat ikado gita ga taot mambe panua matemate, be Deo ilolo isat kapei, ta ikim gita kapei ga kapei tau. Ei ipei gita

* **1:23:** Ro 12.5, Ep 4.10,15, Kol 1.18 * **2:1:** Kol 1.21, 2.13 * **2:2:** Kol 3.7, Tt 3.3 * **2:3:** Kol 3.6 * **2:4-5:** Ro 6.11-13

mulian toman ngan Kristus. Ta ngan ele kadonga lolo marum aea, ibada gita mulian.

⁶*Ngan leda lupnga toman ngan Iesus Kristus, ei ipei gita mulian ngan leda matenga, ta ipamado gita toman ngan ei ngan ele mul maron aea toa buburiai oa.

⁷Ikado bedane ngansa iuangga ipasolan gid panua toa ngada oa muriai ga ilalala ga ila, mambe ele kadonga lolo marum aea eine kapei tau ga iasal danga toa ngada ne. Ele kadonga mamaron toa ne inam pagita ngan Iesus Kristus.

⁸Ngansa ngan ele kadonga lolo marum aea kekelen, Deo ibada gimi mulian. Gimi akado danga eta ngan luanga gimi mulian mao, be Deo ibada gimi mulian mambe ele tenainga ila pagimi. Lemi kadonga lolo matua aea eine mambe edap tenainga toa ne ila pagimi ngan.

⁹*Kadonga toa ne iuot ngan gimi lemi naurata mao. Deo kekelen ikado, ta irangrang ngan eaba eta iparim ngan ei mulian mao.

¹⁰*Ngansa gita eine Deo ibage mul. Ngan leda lupnga toman ngan Iesus Kristus, Deo ikado gita ga taot panua papau, ngansa iuangga gita takakado naurata kemikemi. Gid naurata kemikemi toa ne, ei ikoromot motean ngan gita ta iuangga tanasnasi.

Kristus ipamate ariapolpol ta ikado ga loloda kelede

¹¹Matami nanan lemi madonga mugaeai aea. Ngan ami poponga, gimi aot sing kelede toman

* **2:6:** Kol 2.12 * **2:9:** 1Ko 1.29-31, 2Ti 1.9 * **2:10:** Tt 2.14

ngan gid Iuda mao. Gid Iuda tinasnasi kadonga palunga aea, ta somisomi tiuatoato gimi alu padengada mambe panua abada palunga mao. Be palunga toa tikeokeo ngan ne, eine gid eababa tikakado.

¹² *Tota matami nanan, mugaeai gimi alu padengada amamado aluai ngan Kristus ngan ado toaiua. Mugaeai gimi amamado gaot ngan alu togid Israel ta aman Deo ele panua mao. Gimi aman panua tuanga ede pade ami. Be gid posanga toa Deo irau toman ngan ele panua, ga posanga tautauanga toa ikakado ngan luanga gid, eine gimi aoatai ngan mao. Ngan ado toaiua, irangrang ngan gimi asanga danga eta kemi ga iuot muriai ngan gimi mao. Ngan lemi madonga tanoelai, aoatai ngan Deo mao ga mao tau.

¹³ *Mugaeai gimi amamado aluai tau ngan Deo. Be labone ngan Iesus Kristus ising, Deo ibada gimi ga anam alup toman ngan Kristus ta anam boloma pan Deo.

¹⁴ *Ngansa Kristus kekelen ikado ga loloda itarui. Mugaeai gai Iuda aman gimi alu padengada ami isat, ta ariapolpol toa ne eine mambe ala ede toa ipoga gita ta tadio rol. Be ngan Kristus ele matenga, ei igoro ala toa oa ta ipamate ariapolpol.

¹⁵ *Ga pade, ei ipamate apu ton Moses toman ngan aea posanga idil imata ede ga ede, ta labone apu iura mao, ngansa ei iuangga ipaluplup gita alu toa rua ne ga taot iaoa kelede. Tota ikado ga

* **2:12:** Ro 9.4, Kol 1.21 * **2:13:** Kol 1.20 * **2:14:** 1Ko 12.13

* **2:15:** Kol 2.14

loloda itarui pol ngan gita.

16*Ga pade, ngan ele matenga ngan abei tabala, ikado ta gita alu toa rua ne loloda kelede pade toman ngan Deo, ngansa ei kekelen ipamate ariapolpol toa ienono rabu ngan gita ga Deo.

17*Tota ngan ele namanga, ei ipaola posanga lolo tarui aea ga ila pagimi panua toa amamado aluai, ga pagai panua toa amamado boloma pan.

18 Gita loloda itarui toa bedaoa ngansa ngan Kristus, gita iaoa toa rua ne tabada Itautau Tutui toa kelede ne. Ta ei isaoa leda edap ngan langa pan Tamada Deo.

Gita iaoa kelede ton Kristus taman Deo ele luma

19**Tota labone gimi aman panua tuanga ede pade ami mao. Gimi patpatnga ami mao pade, be gimi aman panua tuangai ami tautaunga toman ngan Deo ele panua tututui. Gimi aman iaoa kelede ton Deo.*

20*Gimi mambe luma toa Deo ikado. Ei ipagun gai panua ato amai ga gid panua toa tibabada iaoa mambe luma toa ne aea kadanga. Be Iesus Kristus kekelen iman luma toa ne aea kisinga.

21**Ta luma aea danga toa ngada ne ilup toman ngan Kristus. Ta ei ibalep kemi gid danga kelede kelede ta ilalala ga idae kapei. Ta ngan Maron iura, iuot luma ei ton toa ele ul ienono ngan.*

22*Gimi pade alup toman ngan Kristus, ta ei ipagun gimi ga aot mambe luma madonga aea ton Deo toman ngan Itautau Tutui.

* **2:16:** Kol 1.20,22 * **2:17:** Ais 57.19, Sek 9.10 * **2:19:** Ep 3.6

* **2:20:** 1Ko 3.11 * **2:21:** 1Ko 3.16 * **2:22:** 1Pe 2.5

3

Paulus ele naurata ato aea ngan luanga gid alu padengada

¹*Ngan ipu toaine, gau Paulus namamado ngan luma panasnga aea, ngansa nakakado naurata ato aea ton Iesus Kristus ngan luanga gimi alu padengada.

²*Naeadi mambe gimi alongo ngan Deo ele kadonga lolo marum aea ngan gau. Ei idol gau ngan kadonga naurata ato aea toa ne ngan luanga gimi.

³*Mugaeai ato toa ne aea posanga ienono mumulnga. Be Deo ipaola posanga mumulnga toa ne ga inam pagau, ta patautene aoag inasi kautede ngan posanga toa ne ngan leg laulau.

⁴Ta oangga gimi aoato posanga toa ne, gimi ga agera mambe Deo ibada oatainga kemi pagau ngan posanga mumulnga toa ne ngan Kristus.

⁵Mugaeai tau ga inam, eaba eta iuatai kemi ngan posanga mumulnga toa ne ipu mao. Be labone Itautau Tutui ipaola ga iuot masaeai pagai panua ato amai ga pagid panua tibabada Deo iaoa.

⁶*Posanga mumulnga toa ne ipu ga bedane: Ngan Iesus Kristus ele ato kemi, gimi panua alu padengada ami aot iaoa keledede toman ngan gai luda ta gitaingada tasangasanga anada ngan gid danga kemikemi toa Deo iposa tautaunga ngan mugaeai. Gid danga kemikemi toa ne, tabada ngan leda lupnga toman ngan Iesus Kristus.

* **3:1:** Plp 1.7,13 * **3:2:** Kol 1.25 * **3:3:** Ep 1.9-10, Kol 1.26

* **3:6:** Ep 2.13,16-19

7 *Be ngan Deo ele kadonga lolo marum aea pagau, ei ipamatua gau ta idol gau ngan kadonga naurata toa ne ngan paolanga ele ato kemi. Eine mambe Deo ele tenainga inam pagau.

8 *Tautaunga gau edag mao rabu ngan Deo ele panua tututui toa ngada oa, be Deo ilolo marum ngan gau ta ibada naurata toa ne pagau ngan paolanga ele ato kemi ga ila pagimi alu padengada. Ato kemi toa ne iposaposa ngan gid danga kemikemi tau toa Kristus ikado ngan gita. Eaba eta irangrang ngan imata inasi kemi gid danga toa ne ipu mao, ngansa eine kemikemi tau ga iasal leda oatainga.

9 Ga pade, ibada naurata pagau ngan pamerenga posanga pagid panua toa ngada ne ngan saoa danga Deo iuangga ikado. Ngan ado toaiua Deo ikado danga toa ngada ne ga iuot ga irangrang ngan labone, posanga toa ne ienono mumulnga.

10 Be labone ikado ga iaoa kelede ton Kristus iuot, ta ei ikim gid iaoa kelede ei ton tipasolan gid antu ga iriau papaeamao toa urad ga edad kapeipei mambe Deo kekelen ele oatainga imata ede ga ede.

11 Mugaeai tau Deo irau posanga ngan saoa danga iuangga ikado, ta labone inasnasi ga iuot tautaunga ngan ada Maron Iesus Kristus ele naurata.

12 *Ngan leda lupnga toman ngan Kristus ga ngan leda kadonga lolo matua aea ngan ei, gita tarangrang ngan tala boloma pan Deo, be

* 3:7: Kol 1.25 * 3:8: 1Ko 15.9-10 * 3:12: Ins 14.6, Ro 5.2

tamataud mao, ngansa taoatai kemi mambe Kristus ei gita leda edap ngan tala pan Deo.

¹³ Tota nabeta gimi, kadonga kulupulupu toa iuotot ngan gau ngan luanga gimi ne, lolomi alele ngan padam, ga atnan lemi kadonga lolo matua aea mao. Ngansa kadonga toa ne ga ilua gimi ta amado kemi tau ngan Deo ele taranga.

Paulus iraring ngan luanga gid Epesus ta timadid matua

¹⁴ Gau matag nanan Tamada Deo ele kadonga kemi tau ngan gita, ta nakor aeg ngan leg raring ga ila pan.

¹⁵ Ei kekelen iman panua toa ngada ne buburiai ga tanoelai Tamad. Ei kekelen ikado gid iaoa kelede toa ngada ne ga tiuot.

¹⁶ Ei iuangga ilua gimi ngan gid danga kemikemi tau buburiai aea. Ta ngan leg raring ga ila pan, nabeta ei ngan ipamatua gimi ngan iura kapei toa inam pan Itautau Tutui. Ta pamatuanga toa ne ga iuon lolomia.

¹⁷ *Toa bedaoa ta Kristus ga imamado lolomia, ngansa lolomi matua ngan ei. Ta ei ga ipamatua gimi ta amadid matua tau ngan ele kadonga kimnga aea, mambe tano ikisi abei iuaroar ga imadid matua, ga mambe luma imadid matua ngan aea kadanga.

¹⁸ Toa bedaoa ta gimi ga abada pamatuanga toman ngan Deo ele panua tututui toa ngada oa. Ta irangrang ngan aoatai kemi ngan Kristus ele kadonga kimnga aea. Ta matami inasi mambe ele

* **3:17:** Ins 14.23, Kol 1.23, 2.7

kimnga toa ne kapei ga kapei tau ga ilalala ga ila irangrang ngan kus mao.

¹⁹ Ta gimi ga aoatai mambe Kristus ele kimnga toa ne iasal panua toa ngada ne led oatainga. Tota saoa danga kemikemi toa iuon Deo iloleai ga ienono, eine ga iuon gimi lolomiaai pade.

²⁰ Taso Deo ieda! Ei iura toa ibokoboko lolodai ne, eine kapei ga kapei tau. Ta ele luanga irangrang ngan iasal saoa danga tabeta ei ngan ga saoa danga matada nanan lolodai pade.

²¹ Gita iaoa kelede ton Iesus Kristus, ngan leda lupnga pan, tamamado ngan soanga Deo ieda somisomi ga ilalala ga ila. Eine tautaunga.

4

Gita iaoa kelede ton Kristus, gita mambe Kristus itin

¹ *Tota nabeta matua gimi, manta lemi idil kemikemi imata karanga ta inasnasi Maron toa ibaba gimi ne ele kimnga. Gau toa namamado ngan luma panasnga aea ne nabeta gimi toa bedane.

² *Irangrang ngan asoa edami mulian mao, be adol gimi ga adio gadio. Irangrang ngan lolomi bake manmanae mao, be oangga oaeoaeami tikuk lolomi, manta abisibisi toman ngan lemi kadonga kimnga aea.

³ *Manta amarum tau ngan kisinga Itautau Tutui ele kadonga lolo kelede aea. Kadonga lolo kelede aea toa ne, eine mambe oaro ede itutulan gita ta taot iaoa kelede ga loloda itarui.

* 4:1: Kol 1.10 * 4:2: Kol 3.12-13 * 4:3: Kol 3.14-15

⁴ Gimi alup kelede ta aot mambe Kristus itin. Be Itautau Tutui kelede mon imamado. Lalaede toa bedaoa, Deo ibaba gimi ta asangasanga madonga kelede toa muriai ga ibada pagimi.

⁵ Be Maron kelede mon imamado, ga kadonga lolo matua aea kelede mon ienono, ga paliliunga kelede pade.

⁶ *Deo kelede mon imamado. Ei gita toa ngada ne Tamada. Ei kekelen gadae ngan danga toa ngada ne, be ei kekelen ibokoboko rabu ngan gita toa ngada ne, ga imamado gita toa ngada ne lolodai.

⁷ *Be Kristus, ngan ele kadonga lolo marum aea, ipota ele tenainga imata ede ga ede ga inam pagita kelede kelede.

⁸ *Eine lalaede mambe ele laulau ikeo ngan ga bedane,

“Ei iasal aea miri itamatama ga kus, ta idae ga ila gadae.

Ei iluku aea miri itamatama toa oa ta idada gid ga tila.

Be ipota tenainga ga ila pagid ele panua.”

⁹ *Be posanga idil toa ne, “idae ga ila gadae,” ipu madongan? Eine taoatai, ei idae ga ila gadae kekelen mao, be isulug ga inam gadio tanoelai pade.

¹⁰ Be eaba toa isulug ne, ei kekelen idae ga ila gadae tau buburiai. Toa bedaoa ta irangrang

* 4:6: 1Ko 12.6 * 4:7: Ro 12.3,6 * 4:8: Sng 68.18 * 4:9: Ins 3.13

ngan imamado ngan tibur toa ngada ne ta danga toa ngada ne ienono ibageai.

11 *Ta ei kekelen ipota tenainga ga ila pagid ele panua ga bedane: Idol edengada ga timan panua ato ad, be padengada tibabada Deo iaoa, be padengada tipapaola ato kemi, be padengada timariala ngan Deo ele panua ga timan panua paoatainga ad.

12 Ei ipota gid tenainga toa oa ngan luanga gita Deo ele panua tututui ta tarangrang ngan takakado naurata kemikemi ton Deo. Toa bedaoa ta gita toa Kristus itin idanga sisid ne tabada pamatuanga ga tamadid matua.

13 *Eine ga tababada pamatuanga toa bedaoa ga ila irangrang ngan gita toa ngada ne loloda keledede ngan leda kadonga lolo matua aea. Ta leda oatainga ngan Deo Inat ga ilalala ga idae kapei ga irangrang ngan loloda iuatai ga tamadid matua, lalaede mambe Kristus pade.

14 Toa bedaoa ta taot mambe gergeu pade mao. Be posanga togid panua buro ad toa tinanale tau ngan led aleburo ga pakakanga, irangrang ngan idada gita alele mao. Led paoatainga eine mambe rai isusuran oaga alele tadiai ga mambe dubam ipatambole ga ila ga inam.

15 *Be gita manta takado posanga tautaunga kekelen toman ngan leda kadonga kimnga aea. Toa bedaoa ta tadae kapei ga tamadid matua, lalaede mambe Kristus toa ilabora imuga ngan gita.

* 4:11: 1Ko 12.28 * 4:13: Kol 1.28 * 4:15: Kol 1.18, 2.19

16 Be gita kelede kelede mambe Kristus itin idanga sisid. Ta ei kekelen igaltung itin idanga toa ngada ne ga ipaluplup gid ituatua ga ikubal ga ilislisia ta tikikisi ngan gid. Ta itin idanga toa ngada oa tikakado gid kelede kelede led naurata ta irangrang ngan itin toa dodol oa itub ga idae kemi ga tipapamatua pol ngan gid toman ngan kadonga kimnga aea.

Manta tanasnasi kadonga papau

17 *Tota ngan Maron ieda naposa matua pagimi ga bedane: Mugaeai gimi anasnasi kadonga lalaede mambe gid panua timangamanga ngan Deo, be irangrang ngan akakado bedaoa pade mao. Gid lolod ibuobuo kapei tau.

18 Timamado dodom be tiutai ngan madonga kemi toman Deo mao ga mao tau. Tibuobuo kapei toa bedaoa ngansa laborad irangrang ngan ibada kemi posanga ipu mao.

19 Maeamaea gid eta mao, be led naurata iuaro eine ngan nasinga kadonga mambe kua ga kadonga ngan lolod aea muk. Tikakado bedaoa, be irangrang ngan kadonga toa oa itara gid mao.

20 Be gimi abada oatainga ngan Kristus ngan edap eta bedaoa mao.

21 Gimi alongo posanga tautaunga ngan Iesus ga abada paoatainga ngan ei ngan edap tutui.

22 *Ngan ado toaiua aoatai ngan Kristus maitne, gimi anasnasi kadonga mugaeai aea. Gid kimnga papaeamao toa bedaoa ipakaka gimi ta iuangga

* 4:17: Ro 1.21, 1Pe 1.14, 4.3 * 4:22: Ro 8.13, Kol 3.9

ipaeabu ngan gimi. Be labone manta atado gid kadonga toa oa ga iduaea.

23 *Lolomi manta ipul ei ga iuot pau.

24 *Manta abada madonga pau ta apit ngan gimi mambe ami malo. Ngan lemi madonga pau toa ne, Deo ikado ga aot panua papau ta anasnasi kadonga tutui lalaede mambe ei, ga apasolan mambe ele ul tautaunga ienono ngan gimi.

25 *Tota gimi kelede kelede manta atado lemi posanga pakakanga ga iduaea. Be akado posanga tautaunga kekelen pagid oaeoemi. Ngansa gita eine Kristus itin idanga sisid ta takikisi ngan gita.

26 *"Oangga lolomi bake, irangrang ngan akado kadonga sat mao." Irangrang ngan adada lemi lolo bake ga ado idil mao.

27 Be arepe atama eta ngan eaba paeamao idudunga mao pade.

28 Eaba lublubnga aea, irangrang ngan ilublub pade mao. Be ei manta ikado naurata kemi ngan ibage ta irangrang ngan ilua gid panua toa led danga sisid imata karanga mao.

29 *Irangrang ngan aoami buda mao. Be akado posanga kemikemi kekelen pagid oaeoemi ngan pamatuanga lolod, tutui ngan saoa kadonga iuotot ngan gid. Toa bedaoa ta Deo ele kadonga lolo marum aea ga ilua sapadua tilongo.

30 *Irangrang ngan akado ga Deo Itautau Tutui ilolo itang mao. Itautau Tutui toa ne eine mambe ul toa Deo idol ga ienono ngan gimi. Ul toa ne ga

* 4:23: Ro 12.2 * 4:24: OM 1.26, Kol 3.10 * 4:25: Sek 8.16,
Kol 3.8-9 * 4:26: Sng 4.4, Jms 1.19-20 * 4:29: Kol 4.6 * 4:30:
Ais 63.10, Ep 1.13-14, 1Te 5.19

ienono ga irangrang ngan ado toaiua Deo ipola gimi ta atnan lemi madonga paeamao.

³¹ *Manta ala aluai ngan kadonga ga gid ne: lolomi imasmasi, ga lolomi bake, ga malmalnga, ga aoami ura, ga apaeabu ngan oaeoemi edad, ga kadonga papaeamao imata ede ga ede.

³² *Manta lolomi marum pol ngan gimi ga auduan oaeoemi. Manta asamum ngan lemi kadonga sasat pol ngan gimi, lalaede mambe Deo isamum gimi lemi kadonga sasat ngan lemi lupnga toman ngan Kristus.

5

Manta tamamado merengai

¹ *Tota gimi manta akado kadonga lalaede mambe Deo ikakado. Ngansa gimi ei ele gergeu toa ikimkim tau.

² *Ga pade, manta anasnasi kadonga kimnga aea lalaede mambe Kristus ikim gita. Ei ilongean ei mulian ga imate ngan luanga gita, ta iuot mambe tenainga ede iuad kemi Deo imatai.

³ Irangrang ngan akado kadonga arala mao, ga kadonga ngan lolomi aea muk mao, ga mogal buda mao. Be alongean posanga salsal eta toa bedaoa iuot rabu ngan gimi mao pade, ngansa Deo ele panua tututui tirangrang ngan tinasi kadonga eta bedaoa mao.

⁴ Ga pade, irangrang ngan akado gid posanga sakirkir mao, ga posanga sapaeane alele mao, ga galingenga paeamao mao pade. Gid posanga

* **4:31:** Kol 3.8 * **4:32:** Mt 6.14, 18.22-35, Kol 3.12-13 * **5:1:**

Mt 5.48 * **5:2:** IM 29.18, Ibr 10.10

toa bedaoa eine kemi mao. Be somisomi manta akado posanga kemi ga ila pan Deo.

⁵ *Ngansa gimi aoatai kemi ngan posanga ga oaine: Eaba sai ikakado kadonga arala, mao ikado kadonga ngan ilolo aea muk, mao imogal buda, ei lalaede mambe eaba ikakado raring ga ila pagid deo pakakanga ad namer. Be irangrang ngan eaba toa bedaoa ibada madonga kemi toa Kristus ga Deo bagedeai oa mao ga mao tau.

⁶ *Manta agabit kemi. Ngan kado ta eaba eta ipakaka gimi ngan posanga sapaeen ta idada gimi ga anasi gid kadonga toa bedaoa. Ngansa gid kadonga toa ne ikado ga Deo ilolo bake ta ipanas gid panua toa tilongolongo ilinge mao.

⁷ Tota irangrang ngan gimi asokon gid panua toa bedaoa mao.

⁸ *Ngansa mugaeai gimi amamado dodom. Be labone alup toman ngan Maron ta idol gimi ga amado merengai. Tota manta alalala mambe panua merengai ami.

⁹ Ngansa madonga merengai, aea annga ga bedane: kadonga kemikemi imata ede ga ede, ga kadonga tutui, ga nasinga posanga tautaunga.

¹⁰ Amarum tau ngan ilonga saoa kadonga ikado ga Deo itin igelgel.

¹¹ Irangrang ngan asokon gid panua toa tinas-nasi kadonga dodom aea mao. Gid kadonga toa bedaoa, aea annga eta kemi ga iuot mao. Be manta apasolan mambe led kadonga eine paeamao.

* **5:5:** 1Ko 6.9-10, Kol 3.5 * **5:6:** Ro 1.18, Kol 2.4,8 * **5:8:** Ins 12.36, Ep 2.13, Kol 1.13, 1Pe 2.9

12 Ngansa gid kadonga toa tikakado mumulnga oa, oangga taposa ngan, eine ga maeamaea gita.

13 *Be taranga ipamerenga kadonga toa ngada ne ga iuot masaeai.

14 *Ngansa saoa danga taranga igal, eine ga mil ga mil ga iuot masaeai. Ngan ipu toaine posanga ede ienono ga bedane,

“Eao eaba sai toa enono, manta dae!
Dae mulian ngan lem matenga,
ta Kristus ga itara go.”

15 *Tota matami inasi kemi lemi lalalanga. Atnan kadonga buobuonga aea ga idio, be anasnasi oatainga kemikemi.

16 Aparangrang ado imata toa ngada ne ngan naurata kemikemi ton Deo. Ngansa labone kadonga papaeamao iuotot somisomi.

17 Irangrang ngan amangamanga alele mao. Be abada oatainga kemi ngan saoa danga Maron ikim.

18 *Irangrang ngan alasu unnga oain ga laborami imangamanga mao. Kadonga toa bedaoa ipaeabu ngan lemi madonga. Be manta alongean Itautau Tutui ga iuon lolomia.

19 *Ngan posanga isaoa aposaposa pol ngan gimi, akakado gid baunga ienono ngan Deo ele laulau baunga aea, ga gid baunga padengada raring aea, ga gid baunga toa Itautau Tutui ipapot

* 5:13: Ins 3.20-21 * 5:14: Ais 26.19, 60.1-2, Ro 13.11 * 5:15: Kol 4.5 * 5:18: Lu 21.34 * 5:19: Kol 3.16

lolomia. Abaubau ngan aoami ga lolomi pade toa somisomi ga ila pan Maron.

20 *Ta somisomi, aposa kemi ga ila pan Tamada Deo ngan ada Maron Iesus Kristus ieda ngan danga toa ngada ne.

Posanga ila pagid oaioainga

21 *Manta abokoboko gadio ngan oaeoami padengada ngan pasolannga mambe gimi alolon ngan Kristus.

22 *Gimi taine, abokoboko gadio ngan adadaoami, lalaede mambe abokoboko gadio ngan Maron.

23 *Ngansa Deo idol aranga ga imugamuga ngan iadaoa taine, lalaede mambe Kristus imugamuga ngan gid iaoa kelede ei ton. Iaoa kelede ton Kristus eine mambe Kristus itin. Ei kekelen ibada gid mulian.

24 Be gid iaoa kelede ton Kristus tibokoboko gadio ngan Kristus. Ta lalaede toa bedaoa, gid taine manta tibokoboko gadio ngan adadaoad ngan danga toa ngada ne.

25 *Gimi arangaranga, manta akimkim adadaoami lalaede mambe Kristus ikim gid iaoa kelede ei ton ta ilongean ei mulian ga imate ngan luanga gid.

26 *Ei ikado bedaoa ngansa iuangga idol ele ul ga idae ngan gita iaoa kelede ei ton. Ipaliliu gita ngan eau toman ngan ele posanga, ta ikado ga taot pau tekteknga.

* 5:20: Kol 3.17 * 5:21: 1Pe 5.5 * 5:22: Kol 3.18, 1Pe 3.1

* 5:23: 1Ko 11.3, Ep 1.22, 4.15 * 5:25: Kol 3.19, 1Pe 3.7 * 5:26:

Tt 3.5

27 *Ei ikado bedaoa ngansa iuangga ibada gita iaoa kelede ei ton ga tala pan, be taot namelapau ga tinida aea muk eta mao ga mogougou mao pade. Be leda idil eta paeamao mao ta tapasolan mambe ele ul ienono ngan gita.

28 Toa bedaoa ta gimi arangaranga manta akimkim adadaoami lalaede mambe akim tinimi mulian. Eaba sai toa ikimkim iadaoa, ei ikim ei mulian pade.

29 Ngansa eaba eta iman itin aea isat mulian mao. Be ipanpan ei mulian ngan annga ga imariala kemi ngan itin, lalaede mambe Kristus imariala ngan iaoa kelede ei ton.

30 Ngansa gita iaoa kelede ton Kristus, gita mambe itin idanga sisid.

31 **“Ngan ipu toaine, eaba ga itnan itama ga itna ta ila ilup toman ngan iadaoa, ta gisirua ga tiuot kelede.”*

32 *Posanga mumulnga toaine ipu kapei tau. Be nakeokeo ngan Kristus toman ngan iaoa kelede ei ton.

33 Tautaunga bedaoa, be ikeo pade ngan gimi arangaranga kelede kelede, manta akimkim adadaoami lalaede mambe akim gimi mulian. Be gimi taine manta atada ngan adadaoami.

6

Posanga ila pagid gergeu ga tnatnad ga tamata-mad

* 5:27: 2Ko 11.2, Kol 1.22
PM 19.7

* 5:31: OM 2.24, Mt 19.5

* 5:32:

¹ *Gimi gergeu, ngan lemi lupnga toman ngan Maron, manta alongolongo tnatnami ga tamata-mami linged, ngansa kadonga toa ne itutui.

²⁻³ *“Manta alolon ngan tamami ga tnami.” Be apu toa ne aea posanga tautaunga itlan pade ta ikeo, “Oangga akado toa bedaoa, eine ga lemi madonga kemi ta amado mole ngan tano toa ne.” Be mugaeai ngan apu toaine, Deo ele apu eta pade aea posanga tautaunga bedaoa itlan mao.

⁴ *Gimi gergeu tamatamad, irangrang ngan apamasasi lemi gergeu lolod mao. Be manta aperengreng ngan gid ta apananale gid ga apanasi gid ngan Maron ele edap.

Posanga ila pagid paeaeanga ga ad maron

⁵ *Gimi paeaeanga sapaeen, manta alongolongo ami mamaron tanoelai linged ta alolon ngan gid ga atada ngan gid kemi. Manta matami tutui ngan led naurata aea kadonga lalaede mambe akado Kristus ele naurata.

⁶ Irangrang ngan aparumrum gid ga apakaka matad ngan led naurata aea kadonga mao. Be aboko mambe Kristus ele paeaeanga ta amarum tau ngan nasinga Deo ele kimnga.

⁷ Akado led naurata toman ngan lemi tingelgel, mambe aboko pagid eababa mao, be pan Maron.

⁸ *Ngansa gimi aoatai, Maron ga ilasu panua kelede kelede ngan saoa naurata kemikemi tikakado. Gid paeaeanga sapaeen ga gid panua

* **6:1:** Kol 3.20 * **6:2-3:** IM 20.12, Lo 5.16 * **6:4:** Sng 78.4, Snd 22.6, Kol 3.21 * **6:5:** Kol 3.22-23, Tt 2.9-10, 1Pe 2.18 * **6:8:** 2Ko 5.10, Kol 3.24-25

madonga kemi aea pade, gid toa ngada oa ga tibada lasunga tutui ngan led naurata.

⁹ *Be gimi paeaeanga ad maron, gimi pade akado kadonga kemikemi pagid lemi paeaeanga. Atnan kadonga ngan pamataudnga gid, ngansa gimi aoatai, gimirua ami Maron toa kelede oa imamado buburiai. Be ei ikado kadonga bagbage kelede mao ga mao tau.

Tamadid matua mambe panua paraunga ad

¹⁰ Gau leg posanga kelede pade ga bedane: Manta abada pamatuanga ngan lemi lupnga toman ngan Maron ga ngan ei iura matua soke tau.

¹¹ *Be manta adol danga sisid paraunga aea toa ngada oa Deo ibada pagimi. Toa bedaoa ta gimi ga arangrang ngan amadid matua ta apakala gimi mulian ngan Satan ele naurata papaeamao imata ede ga ede.

* **6:9:** Ro 2.11, Kol 4.1 * **6:11:** Ro 13.12, 2Ko 10.4

Louise Bass © 1994 The British and Foreign Bible Society

Manta adol danga sisid paraunga aea toa Deo ibada pagimi.

12 *Ngansa gita tapaparau pagid eababa mao, be tapaparau pagid antu ga iriau papaeamao toa urad ga edad kapepei. Gid timugamuga ngan tano toa ne toman ngan dodom iura kapei

* 6:12: 1Pe 5.8-9

ga led kadonga papaeamao, be tibakbak alele mariambai.

¹³ Ngan ipu toaine, gimi manta adol Deo ele danga sisid paraunga aea toa ngada oa. Toa bedaoa ta oangga ado kadonga paeamao aea iuot, gimi ga arangrang ngan amadid matua ngan paraunga. Ta oangga paraunga toa ngada oa kus, gimi ga amadmadiid matua maitne.

¹⁴ *Tota amadid matua toman ngan posanga tautaunga mambe ami pus toa akaukau rabumiai. Be adol kadonga tutui mambe gogomi aea pakalanga.

¹⁵ *Be manta abada pamatuanga toa inam pan ato kemi lolo tarui aea ta ilua gimi ta matami idae somisomi. Kadonga toa ne eine mambe su toa adol ngan aemi.

¹⁶ Be toman ngan danga sisid toa ngada ne, manta abada lemi kadonga lolo matua aea mambe gariau. Ta iranrang ngan arau eaba paeamao ele tutupi toa ngada oa ga isulug, be apamate dinga toa ianean ele tutupi imatai.

¹⁷ *Be matami nanan mambe Deo ibada gimi mulian, ta adol oatainga toa ne mambe ami nakala paraunga aea. Be abada Deo ele posanga mambe didi kapei paraunga aea inam pan Itautau Tutui.

¹⁸ *Be manta araring somisomi ngan Itautau Tutui iura. Ta akakado raring imata ede ga ede be matami arar. Urami pakpakia ta akakado raring ngan luanga Deo ele panua tututui toa ngada oa.

* **6:14:** Ais 11.5, 59.17, 1Te 5.8 * **6:15:** Ro 10.15 * **6:17:** Ibr 4.12 * **6:18:** Lu 18.1, Kol 4.2, 1Te 5.17

19 *Be araring ngan luanga gau pade. Ta somisomi oangga napaola ato kemi aea posanga mumulnga, Deo ga idol posanga kemi aoageai ta namataud eta mao, be aoag matua ngan.

20 *Ngan ato kemi toa ne, naman Deo ibebe, be ngan ipu toaine, tidol gau ngan luma panasnga aea. Ta nakim gimi araring pan Deo ngan ipamatua gau ta namataud mao be nakakado posanga matua mambe Deo ikim.

Paulus ele posanga pamatuanga aea

21 *Oaeda Tikikus ga ipalongo gimi ngan leg madonga ga ngan leg naurata labone ienono madongan ta irangrang ngan aoatai kemi. Ei imata tutui ngan kadonga Maron ele naurata, be gai akim ei tau.

22 Nasula ei ga ila pagimi ngan ipu ga oaine: Nakim gimi aoatai ngan gai labone amamado madongan ga nakim ei ipamatua lolomi pade.

23 Kemi ngan Tamada Deo ga Maron Iesus Kristus, gisirua led kadonga lolo tarui aea ga kimnga aea ga lolo matua aea idio pagimi oaeoamai.

24 Sapadua tikim tau ada Maron Iesus Kristus, be led kimnga toa ne ienono ga ilalala ga ila, Deo ele kadonga lolo marum aea idio pagid.

* **6:19:** Kol 4.3-4, 2Te 3.1
20.4, Kol 4.7-8, 2Ti 4.12

* **6:20:** 2Ko 5.20, Plm 9

* **6:21:** PA

Deo Ele Posanga
Genesis, Exodus, and the New Testament in the Bariai
language of Papua New Guinea
Sampela hap Buk Baibel long tokples Bariai long
Niugini

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bariai

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

d6bb73e7-0ffa-559f-9604-c23dd5301e33